

ZARZĄDZENIE

Dnia 31 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

W związku z wnioskiem obrońcy skazanego o zbadanie spełnienia przez **SSN Pawła Kołodziejskiego** wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, który wpłynął do Sądu Najwyższego w dniu 26 sierpnia 2022 r. i został przekazany przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do Izby Karnej w dniu 29 sierpnia 2022 r., oraz treścią art. 429 § 1 k.p.k. i art. 29 § 6-11 i 24 uSN,

stwierdziwszy, że:

- wniosek pochodzi od strony postępowania przed Sądem Najwyższym – skazanego G. C. (art. 29 § 7 uSN),
- został sporządzony, podpisany i wniesiony przez obrońcę – adw. P. G. (art. 87¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 29 § 8 zd. czwarte uSN),
- z zachowaniem terminu tygodniowego (art. 29 § 8 zd. pierwsze uSN; k. 4 akt sprawy oraz k. 26 akt II KK 368/22) i
- czyni zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego (art. 119 § 1 k.p.k. w zw. z art. 29 § 9 i 24 uSN), a także
- zawiera żądanie stwierdzenia, że w sprawie zachodzą wobec SSN Pawła Kołodziejskiego przesłanki wskazane w art. 29 § 5 uSN, które mogą powodować, że w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (art. 29 § 9 pkt 1 uSN),

- nie przytacza jednak okoliczności uzasadniających żądanie w zakresie okoliczności związanych z powołaniem na pełniony urząd oraz okoliczności związanych z zachowaniem sędziego po jego powołaniu,
- wskazuje natomiast, jak w okolicznościach tej sprawy ewentualne naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności mogłoby wpływać na jej wynik,

1) wniosek odrzucić;

2) odpis wniosku i zarządzenia załączyć do sprawy II KK 368/22;

3) odpis zarządzenia doręczyć obrońcy i skazanemu;

4) o wniosku i o wydanym zarządzeniu zawiadomić SSN Pawła Kołodziejskiego;

5) wniosek w części, w jakiej odwołuje się do okoliczności związanych z sędzią orzekającą w postępowaniu odwoławczym i podobieństwa okoliczności powołania jej przez Prezydenta do tych, w jakich na urząd sędziego został powołany Paweł Kołodziejski, potraktować jako wniosek o wyłączenie sędziego złożony w trybie art. 41 i art. 42 k.p.k. i odnotować go w kontrolce rozstrzygnięć incydentalnych;

6) zakreślić sprawę w repertorium KB jako zakończoną w inny sposób.

UZASADNIENIE

Choć Kodeks postępowania karnego nie przewiduje w niniejszym wypadku obowiązku sporządzenia uzasadnienia, gdyż zarządzenie to jest niezaskarżalne (por. art. 99 § 2 k.p.k.), to sporządzenie pisemnych motywów było konieczne zarówno z uwagi na to, że procedura określona w art. 29 § 5-24 uSN jest *novum* w polskim systemie prawa i konieczne stało się wyjaśnienie kilku kwestii z nią związanych, jak i z tego powodu, że strona powinna w tej sytuacji poznać powody, choćby skrótowo przedstawione, dla których złożony w jej imieniu wniosek nie zostanie rozpoznany.

Obrońca skazanego G. C., pismem z dnia 24 sierpnia 2022 r., wniósł o zbadanie spełnienia przez Sędziego Pawła Kołodziejskiego wymogów niezawisłości i bezstronności. Cały wniosek (włącznie z jego częścią wstępną, żądaniem i uzasadnieniem) został zawarty na jednej stronie, do czego przyjdzie jeszcze powrócić.

Wniosek obrońcy skazanego, złożony w prawem określonym terminie, spełnia wymogi przewidziane w procedurze karnej dla pisma procesowego oraz wymogi szczególne przewidziane w ustawie o Sądzie Najwyższym dla tego rodzaju wniosku, z jednym istotnym wyłączeniem. Wniosek ten, aczkolwiek wskazuje, jak w okolicznościach tej sprawy ewentualne naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności mogłoby wpływać na jej wynik, nie przytacza jednak okoliczności związanych z powołaniem na urząd sędziego (poza wskazaniem na sam akt powołania) ani okoliczności związanych z zachowaniem sędziego po powołaniu go na urząd. Wnioskodawca odwołał się jedynie do treści uchwały połączonych Izba Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 stycznia 2020 r. oraz wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 19 listopada 2019 r. (C-585/18, C-624/18, C-625/18), wskazując tylko, że z orzeczeń tych wynikają wątpliwości co do składu Sądu Najwyższego z udziałem sędziego Pawła Kołodziejskiego, jednak bez podania bliższych okoliczności czy opatrzenia tego stwierdzenia jakąkolwiek argumentacją. We wniosku podkreślono także, że Paweł Kołodziejski, przed powołaniem go na urząd sędziego, nie pełnił funkcji orzeczniczych w sądach powszechnych, a był prokuratorem Prokuratury Regionalnej w G. (*nota bene* w tej mierze uchwała Krajowej Rady Sądownictwa, do której odwołuje się obrońca skazanego, nie stanowi materii, której dotyczy art. 168 zd. pierwsze *in fine* k.p.k.). Na koniec obrońca wskazał, że wątpliwości dotyczące sędziego Pawła Kołodziejskiego są analogiczne, jak w wypadku jednego z sędziów zasiadających w składzie Sądu Apelacyjnego w [...], który wydał wyrok zaskarżony obecnie kasacją (choć w nadzwyczajnym środku zaskarżenia obrońca nie podniósł jakichkolwiek zarzutów, które dotyczyłyby tej materii!). W samym wniosku także nie wskazano na jakiekolwiek okoliczności faktyczne, które pozwoliłyby na stwierdzenie, że I. S. znajdowała się – w zakresie powołania jej na urząd sędziego – w sytuacji analogicznej, jak sędzia Paweł Kołodziejski. W tym ostatnim zakresie wniosek

odwołuje się do okoliczności istotnych z punktu widzenia art. 41 k.p.k., a nie art. 29 § 6 i n. uSN. Stąd, odczytując ten wniosek przy uwzględnieniu art. 118 k.p.k., należało go także potraktować jako żądanie wyłączenia sędziego na podstawie art. 41 k.p.k. i nadać mu dalszy bieg, pomimo odrzucenia wniosku złożonego na podstawie ustawy o Sądzie Najwyższym.

W niniejszej sprawie brak było podstaw, aby o odrzuceniu wniosku zawiadomić Okręgową Radę Adwokacką. Artykuł art. 29 § 11 uSN przewiduje co prawda obligatoryjne zawiadomienie organu samorządu zawodowego w razie odrzucenia wniosku złożonego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Przepis ten jednak odnosi się wyłącznie do pełnomocników, nie obejmuje swoim zakresem obrońców.

Zawiadomienie, o jakim tu mowa, nie tylko nie ma pozytywnego – co oczywiste – ale nawet neutralnego wydźwięku. Jego celem nie jest przecież wyrażenie pochwały co do postawy adwokata lub radcy prawnego czy tylko zawiadomienie o fakcie złożenia wniosku, a poinformowanie o nieprofesjonalnym sposobie wykonywanej przez pełnomocnika strony albo innego uczestnika postępowania reprezentacji w postępowaniu przed najwyższą instancją sądową. Ma to z kolei doprowadzić odpowiednie organy samorządu zawodowego co najmniej do oceny sposobu wykonywania zawodu radcy prawnego lub adwokata i rozważenia zainicjowania procedur dyscyplinarnych.

Skoro więc zawiadomienie takie może, z samej istoty tej instytucji, prowadzić do pociągnięcia pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym do odpowiedzialności typu represyjnego, to stosowanie art. 29 § 11 uSN w drodze analogii do niewskazanych w tym przepisie obrońców nie jest możliwe (nawet jeżeli takie rozróżnienie prowadziłyby nieuchronnie do stwierdzenia naruszenia wynikającej z art. 32 Konstytucji zasady równości wobec prawa obrońców i pełnomocników). Wykładnia rozszerzająca użytego w tym przepisie pojęcia „pełnomocnik” nie jest z kolei możliwa, gdyż przeczyłoby to racjonalności ustawodawcy i wynikającemu z niej zakazowi wykładni homonimicznej, zabraniającemu w obrębie danego aktu lub gałęzi prawa nadawania tym sam zwrotom odmiennego znaczenia. Sam prawodawca w ustawie o Sądzie

Najwyższym rozróżnia bowiem role procesowe, jakie w postępowaniu przed tym Sądem mogą pełnić adwokaci i radcowie prawni, wskazując wyraźnie w art. 85 § 2 uSN zarówno pełnomocników, jak i obrońców. Brak jest w takiej sytuacji jakichkolwiek racjonalnych podstaw, aby w wypadku art. 29 § 11 uSN sformułowanie „pełnomocnik” rozumieć szerzej aniżeli w art. 85 § uSN, jako obejmujące także obrońcę.

Na marginesie odnotować już tylko można, że w postępowaniu przed sądami powszechnymi i wojskowymi, choć złożenie przez pełnomocnika wniosku niedopowiadającego analogicznym wymogom jak w ustawie o Sądzie Najwyższym (choć w postępowaniu przed tymi sądami ustawa nie wprowadza obowiązkowego zastępstwa procesowego stron albo innych uczestników postępowania), nie jest obwarowane bezwzględną sankcją obligatoryjnego zawiadomienia organów samorządu zawodowego, do którego należy pełnomocnik (por. art. 42a usp i art. 23a usw).

W takiej sytuacji w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Najwyższym na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego zawiadomienie organu samorządu zawodowego, do którego należy obrońca, w razie złożenia przez niego wniosku o przeprowadzenie testu niezależności, który został odrzucony (art. 29 § 10 uSN), możliwe jest jedynie w razie stwierdzenia przesłanek określonych w art. 20 § 1 k.p.k., a te w niniejszej sprawie nie zostały spełnione, chociaż sam wniosek został sporządzony w mało profesjonalny sposób. Jego autor, poza faktem powołania na urząd sędziego oraz dwóch judykatów, nie wskazał jakichkolwiek okoliczności związanych z tym powołaniem, nie przedstawiając w tej mierze jakiegokolwiek argumentacji, jak również nie wskazał jakichkolwiek okoliczności związanych z postępowaniem sędziego po jego powołaniu czy chociażby wykazał, że kryterium to nie ma zastosowania w tej sprawie i nie podał z jakich powodów.

Na niniejsze zarządzenie nie przysługuje zażalenie. Co prawda, odmowa przyjęcia środka odwoławczego jest w postępowaniu karnym zaskarżalna (art. 429 § 2 k.p.k.), a skoro do rozpoznania wniosku stosuje się przepisy o zażaleniu z procedury, w której wniosek taki został złożony, to *prima vista* mogłoby się wydawać, że na zarządzenie o odrzuceniu wniosku można wnieść środek

zaskarżenia (właśnie stosowany odpowiednio art. 429 § 2 k.p.k. w zw. z art. 29 § 24 uSN). Tak jednak nie jest, albowiem ustawa wyłącza co do zasady możliwość wniesienia zażalenia na postanowienia i zarządzenia wydane przez albo w Sądzie Najwyższym (art. 426 § 1 k.p.k. także w związku z treścią art. 466 § 1 k.p.k. i art. 29 § 24 uSN), chyba że przepis szczególny wyraźnie przewiduje możliwość wniesienia zażalenia od zarządzenia czy postanowienia wydanego w Sądzie Najwyższym. Ani art. 429 § 2 k.p.k., ani przepisy znowelizowanego art. 29 uSN takiej możliwości natomiast nie przewidują.

[as]